

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativno reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Cerkveno-pravne ali konfesionalne postavbe.

(Iz brošure „Slovenci in državni zbor.“)

Leta 1855. je papež z našim cesarjem sklenil nekako postavbo, konkordat imenovan, po kateri se je tako rekoč razdelila oblast mej cesarjem in papežem v državi, pri čemer je višje duhovenstvo si vedelo boljši kos pridobiti. In ko bi šlo kedaj natančno po konkordatu, postala bi država skoraj popolnem sužnja tudi v posvetnih rečeh inozemski tuji cerkveni vladi v Rimu.

Konkordat se je bil sklenil brez privoljenja dežel in narodov, ker tačas še nismo imeli ustave. Da si so narodi bili nejevoljni zaradi prevelike oblasti, katero si je prisvojilo višje duhovenstvo po konkordatu, vendar so poslanci spoštovali skleneno postavbo, dokler nij rimski papež je sam razdril s tem, da se je dal, kakor smo uže povedali, za nezmotnega razglasiti.

Vsled tega novega verskega stavka je avstrijska vlada papežu uže leta 1870. odpovedala konkordat, in ker so vnanje razmere mej cerkvijo in državo naenkrat vse drugačne postale, trebalo je jih končno urediti. Vlada je torej s cesarjevim dovoljenjem državnemu zboru predložila v posvet štiri postavbe, po katerih naj bi se uredile vnanje razmere mej državo in cerkvijo. Kar je svobodomiselnih poslancev v zboru, sprejeli so radostno te predloge, a reakcionarni klerikalci so uže zdavnaj poprej, ko se še nij vedelo, kakšne bodo postavbe in predno so jih sami brali, ljudstvo hujskali in ščuvali

proti konfesionalnim postavbam, kakor da bi se z njimi katoliški cerkvi največja krivica godila.

Kdo se ne spominja grdega in nesramnega psovanja mnogih duhovnikov na prižnici in zvonaj cerkve, v klerikalnih časnikih lanskega leta! Kako so kričali proti vsem svobodomiselnim možem ter jih za brezverce razglasili, ker le-ti nijso hoteli izdati svojega naroda rimsko-jezuitski sužnjosti. „Vera je v nevarnosti,“ ta krik se je razlegal iz duhovenskih ust dan za dnem, da je ljudstvo res moralo misliti, da bode zdaj pa zdaj vse vere konec, verne ljudi pa pobral antikrist! A kaj se je skrivalo za krinko sv. vere? Samo gospodstva-željnost nekaterih prenapetih višjih duhovnikov in jezuitarskih odgojencev, kateri so nevedne ljudi hoteli s tem pripravljati, da bi se sami odrekli svojim ustavnim pravicam ter si naložili breme sužnjosti.

Zdaj je leto in dan minolo od tistega časa, izvoljeni so bili kljub klerikalnemu plašenju na mnogih krajih svobodomiselni možje za poslance. Sprejete in od cesarja potrjene so konfesionalne postavbe in zdaj lahko vprašamo one ultramontanske kričarje, ali se je res veri in cerkvi kaka krivica zgodila? Je-li kdo vero odpravljaj ali verne preganjal? Nij vse ostalo v cerkvah, kakor poprej?

Mi smo še zmirom katoličani, obhajamo svoje cerkvene obrede, nikdo nas ne moti, nikdo nam ne brani. Duhovniki krščavajo, podučujejo v veri, poročajo neveste in žene, spremljajo mrliča k pokopu, mašujejo in pridigujejo; nikdo jim nikakoršnih ovir

ne stavi. Tudi vlade ne preganjajo katoliške vere, nego jej dajo vse pravice, katere jej pristojè. A da bi duhovenstvo imelo gospodstvo v deželi, to se ne more privoliti. Uže star ljudski pregovor pravi: „Najslabše bode na svetu, kadar bodo babe in duhovniki gospodovali.“

Kako lažljivo in izmišljeno je tedaj bilo kričanje, da je vera v nevarnosti in da se bode odpravila, ako se izvolijo za poslance svobodomiselni možje, to uže denes vsak pameten človek previdi in iz tega lahko spozna, koliko sme verjeti našim reakcionarnim hujskačem.

(Slede Razlagovi in Pfeiferjevi govori o konf. postavah.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. avgusta.

Dunajski mejnarodni sanitarni kongres je bil 1. avgusta zaključen. Resultat tega mejnarodnega shoda za zabranjevanje širenja kuge itd. je menda v praksi jako majhen ali neviden. — „Intern. Corr.“ dementuje vest, da bi pravosodni minister moral predelavati akcijsko postavbo, ker je ta uže v odboru državnega zbora obravnavana bila.

Vojni minister nadaljuje svoje premembe v višjih vojaških krogih. Fml. Zimicki pride za komandanta v Kašavo; gen. maj. Kees na mesto umrlega fml. Pireta v Pešto.

Češka brošura dr. Edv. Gregrova, v kateri razvija mladočeški program s svetom, naj se deklaraciji še pridene besede činnost (delavnost) ali pošiljanje poslancev v deželni zbor, in svobodnost ali upiranje proti ultramontanizmu in klerikalizmu, — prišla je baš

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světla; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

V predpustu je v našem Ještedu vselej divje; takrat pa je bilo, ravno kakor božja kazn. Sneževati nij prenehalo, in veter je razzajal, da je bilo kaj. Najhujše vreme je pa bilo v soboto zvečer predpustno nedeljo. Po gorah je šumelo, kakor da bi bile vse hoste po njih vstale, vojskovaje se mej soboj, in vsak trenotek je zadonel težek tresk, kakor kadar se bliža od daleč nevihta. To so bila drevesa, od burje izrovana na zemljo padajoča. Ko bi ne bila Podgajske hiše hosta branila, morda bi se jej bilo zlo godilo; ali tako je imela zagrado od dveh strani da se nij mogel veter vanjo upreti, kakor bi bil hotel. Zato se je pa maščeval

drugod ter v vasi pobral skoraj vse strehe, katere so pozabili z verigami prikleniti, ker so se tolažili, da morda ne bode tako hudo. Zraven je pa snežilo, kakor če se razpara „devetnica“ (devetvratna pernica) — z eno besedo: kakor sodnji dan.

„Le da bi se Markotova v Pragi ne prehladila ter se ne vrnila z onim trganjem v roki, katero sem jej spomlad tako težko pregnala,“ rekla je Enefa, ko je veter enkrat še močnejše nego poprej tresel hišo in so jej pridne roke pale v naročje. Za kmetico je imela res veliko skrb.

Mrakotova je dobila pred enim tednom od sina nenadno veliko pismo, v katerem jej je radostno naznanil, da bode te dni vzvisen za doktorja, naj se torej nikakor ne obotavlja priti k tej slavnosti, ker bi ga sicer vse celò nič ne veselilo. Kako bi ne šla na tak poziv! Zapreči je dala, pustila dosta pernic na voz nanesti, ter odšla kljub zimi in snežnim zametom.

„V Pragi gotovo nij tako vreme; kar živim, slišal sem, da vsi naši vetri Prago

preleté,“ pogovarjal je dedček vnučico. Sedel je zraven nje ter čuhal pri trski na njeni mizici perje. Kakor vsi stari ljudje, tako si tudi on nij privoščil ni trenutka pokoja; dobro bi bilo, ko bi se mlajši hoteli po njih ravnati.

„Pač nij povsod kakor pri nas“, nadaljeval je starček, ko se je Enefa zopet šivanja lotila; „tukaj so uže dolgo vse zimske groze doma. Boriti se moramo z vetrom, mrazom in zametom, mej tem ko imajo drugod čisto ugodno vreme, odmek in solnce.“

„Kdor nij tukaj uže od svoje mladosti, tu tudi nevzdrži; nam se pač zdi, da drugače ne more biti ter malo pazimo na vnanji vihar. — O Mrakotovi se ti nij treba bati; ne bode preveč zunaj hodila.“

„Prav pravite; kaj hoče delati na ulicah? Svečanost bode tako gotovo v topli sobi, kjer mnogo o zimi in vetru ne zvè. Pa kaj se bo neki zraven godilo? Rada bi to tudi enkrat videla. Le ko bi si Mrakotova vse zapazila, kakor gre; ali ona ne pazi na take reči; zraven tega jo pa sinova

ob pravem času na svitlo, in se novine mnogo pečajo ž njo.

Vnanje države.

Sloveči *španjski* republikanec Kastelar je v Alicante na barko stopil in se odpeljal v Marseille. — Francoski „Moniteur“ pravi, da bode prusko umešavanje španjske stvari več škodovalo nego koristilo.

V *Brüslju* zborujejo vojaški višji gospodje o tem kako bi krvavi vojski „kolikor je mogoče“ odvzeli krutost in barbarstvo. Ob istem času je izdalo francosko društvo za svetovni mir kritiko tega kongresa v razpravi „klic človečanstva“, v katerem kliče se obžalovanje izreka, da se danes še postave za vojske delajo, namestu da bi z mejnarodnimi postavami odpravile se vojske in odpravilo se krvavo klanje mej narodih!

Italijansko ministerstvo najbrž ne bode preživelo volitev, ki se zdaj vrše. Vse stranke pak so edine samo v tem, da bode moralo novo ministerstvo, naj se zove Minghetti ali Lanza-Sella, naprej skrbeti, kako uredi finance, da se odpravi deficit, ki italijanski budžet teži. Zlasti v administraciji se dá za polovico prištediti, ako se mnogo nepotrebnih uradnikov odpravi.

Severo-amerikanske zedinjene države svoj državni dolg plačujejo, a druge države ga delajo. Naznanja se iz New-Yorka, da se je državni dolg samo v mesecu juliju za 1,283.000 dolarjev zmanjšal. V državni zakladnico pak je bilo koncem julija 71,113.000 dolarjev v zlatu in 16,913.000 dolarjev v papirji.

Dopisi.

Od Mirne na Dolenjskem 31. jul. [Izv. dopis.] Stoprv pred kratkim sem zvedel, da je slavna deželna vlada neko notico v „Slov. Nar.“ štev. 139. od 21. jun. t. l. o preiskavi pri gospodarji B. dementirati blagovolila. Radovednost me je gnala, da sem si o stvari malo natančneje poročati dal. Čudil sem se, ko imam črno na belem (ne sicer original „Laib. Zeit.“ a nek drug list), da je „laž“, kar sem poročal o žandarjih, o nekem ljubljanskem policaju (povedalo se mi je, da je to bil nadzornik ljubljanske policije), da je B. moral onim „jesti in piti in še en goldinar za vožnjo dati.“ Nij me stalo mnogo truda, da poizvem o onej zadevi pri

imenovanem B. natančneje. Tu sem se zopet uveril, ka sem poročal golo istino. Le to se mi more oporekavati, da sem bil zadevo, ki je istinito škandalozna, prekratko opisal in da je iz tega uzroka izvirajoča nejasnost bila nekomu v prilog, da je od slavne dež. vlade terjal, naj vzame žandarje v zaščito ter naj oporeka onej vesti. Dementi je neki tako stiliziran, da stavi ono vest popolno na laž oziroma žandarjev, ljubljanskega policaja sl. dež. vlada niti ne omeni akoprem je bil voditelj onej žandarmi-rejske patrولي in ima kot tak vse, kar je počenjal na svojej vesti, čeravno bi se tudi žandarmeriji ne smela odvzeti cela odgovornost. Deželna vlada je morala torej nekako mistificirana biti ali pa je hotela sama mistificirati čitalce njenega uradnega lista in one, kojim je bil uradni dementi dobrodošle željo, da piči ž njim objavitelja dogodka.

Evo vam posameznosti dementiranega dogodka, ki, ker je uradno preklican, mora istinito biti nepostaven, a je kljubu uradnemu dementiju resničen. Ko so nadzornik ljubljanske policije in žandarji preiskavo končali, zahteval je nadzornik dva poliča vina, ki jih je sam plačal. Potem še enkrat zahteva nekatere poliče. Žandarji bili so mejtem še svojimi nasajenimi puškami pred hišo nastavili piramido. V drugo zahtevanega vina pili so tudi žandarji. Ko nadzornik in žandarji hoté oditi, da jim gospodar B. račun, češ, naj platijo. A niti nadzornik niti žandarji tega ne storé. Nadzornik zahteva od gospodarja še en goldinar. Ali za vožnjo ali pak za kaj drugega, to, mislim, mora kmetu vse eno biti: glavna stvar je za njega zmirom, da je moral zahtevano vino brez plačila, a en goldinar še na vrh voditelju one c. kr. patrola dati.

Ali je nadzornik od enega goldinarja žandarjem kaj privoščil, zato se kmet nij brigal. A vsakdo v okolici je vedel pripovedovati, da so oni goldinar porabili za vožnjo. A naj bode temu kakor hoče, glavna stvar ostane istinita in dokažem jo lehke sé svedoki. Sicer tudi gospodar B. in njegova žena kaj rada postrežeta vsakemu gostu, ki

bi se zá stvar zanimal, s pojedinimi stvarmi opisane dogodbe. Dopisnik vaš je policaja in žandarje smatral za eno društvo, kar je v resnici tudi bilo. Deželni vladi more torej edino to biti v priklad, da je vino zahteval policaj a ne žandarji? I na podlogi tega hoče slavna deželna vlada celi faktum overeti kot neresničen? Nijso-li žandarji smatrali za svojo dolžnost, da doplatijo vino, ki so ga pili, ako so ga videli, da tega ne stori nadzornik? Nijso-li žandarji hoteli svoje dobro ime obvarovati s tem, da bi bili račun, katerega poravnati se je g. policijski nadzornik branil, sami plačali, saj je bilo društvo to eno, in kar eden od društva ne stori, morajo to storiti drugi, da se čast društva ovaruje? — Postregel vam bodem tudi z računom. On znaša dva gold. devet in devedeset krajcarjev; za ta znesek je hotel B. pri sodnji tožiti. Nekdo mu je svetoval, da tožbo še odloži. Kar mojo izjavo eklatantno potrjuje, je to, da se je hitro po onem dementiju v „Laib. Zeit.“ gospodarju B. iz *Ljubljane* poslalo 2 gold. 12 kr. Postregel bi vam še lahko zimeni osob, ki so ovi denar prejele ter ga potem izročile B. Gospodar B. se je proti dvema gostoma izrazil, da je one 2 gld. 12 kr. prejel, a da je še sedaj 87 kr. na dolgu. Za ta znesek sicer ne bode tožil, a izustil se je, da bi celo stvar rad v časniku priobčil, da svet izve, kako da c. kr. organi s kmetom davkoplačevalcem ravnaajo, i kako celo slavna dež. vlada zemlje v zaščito ljudi, ki se tolikih nepostavnosti krivih storé. Ako je slavnej vladi na mari, naj vso zadevo na tanjko da preiskati, ter krivične tudi kazniti. Le stem si bode varovala svoje dobre ime, ki po takih činih njenih podložnih organov kaj lahko obledi. — Mene pak je zelo veselilo, da so one vrstice imele dovoljni učinek, ter da se je kmetovalcu vsaj deloma zadostovalo.

Domače stvari.

— (Volitev) dež. poslanca kranjskih vélicih posestnikov ne bode, kakor je včeraj po pomoti v listu stalo 14. avgusta, nego 14. septembra.

slava preveč ne veseli. Kako so pač ljudje različni! Meni se zopet zdi, da mati ne more blažnejšega trenutka užiti, nego če je sin očitno spoznan za izvrstnega človeka v vsakem obziru. Druzega menda ne pomeni to povišanje na doktorja? Domnevam se, da je to toliko, kakor to, ko je bil včasih kdo za viteza povzdignen; ali ne?

„Nekaj tacega bode, pa saj bomo to kmalu slišali. Mrakotova nij sicer odšla s takim veseljem, kakor bi si človek mislil; ti se temu čudiš, jaz pa ne. Ona je hotela imeti edinega sina rajši zraven sebe na lastnem domu, nego v svetu mej tujimi; misli si, da človek lahko povsodi kaj velja, da mu nij treba v velicem mestu stanovati, da bi na njem kaj bilo; njej je več na njegovem srci, nego na njegovi učenosti, tudi jaz bi na njenem mestu tako mislil. — Ali čuj, kako je to zajechalo in zarujovalo; to se zopet proganja po gorah „ščuva“ (strašna trupa psov z ognenimi gobci in očmi).“

Enefa je boječe vzdignila glavo. Poslušala je čas divji ropot viharne večera ter se prekrizala. Zaslišala je res ščuvo v daljavi tulili in lajati.

„Ne oziraj se mnogo k oknu,“ opomenjal je dedček ter naklonil sam globljeje glavo k delu; „boljši je, na take reči malo paziti. Kar beži, beži, kar leži, leži; prikrj si oči, pravi star naš pregovor. Moje dni so enkrat na takov vihar ni večer pri Macanovih poslušali ščuvo — bile so pri njih zbrane baš dekleta na preji. Fantje so se temu posmehovali ter na prege kričali „hef, haf“ in „vou, vou“, čeravna jih je stari previdni gospodar vedno opomenjal, da bi tega ne delali. Ali čem bolj jih je opomenjal, tem gorje so počeli, kakor je uže ta mladež navajena. Na enkrat se z groznim praskom okno razletelo in poi konja pade vsredo sobe. „To je vaša plača, da ste nam pomagali ščuvati!“ zarjove strašen, jako gromovit glas. Preplašeni so pali vsi na tla, mnogo jih je palo v medlevico in stari Macanov je od tega umrl. Bil sem na njegovem pogrebu.“

Enefa se je stresnila ter šivala pridno dalje; pa jej nij dalo. Morala je vendar le po ženski naravi, akoravno jih mnogo nij imela, pogledati kaj se zunaj godi.

Na enkrat je zopet roke v naročje spustila ter rekla:

„To nij samo ščuvanje, dekček, kar slišimo, v tem je še nekaj drugega. Ščuva se žene zdaj ravno čez Ješted, ali Meluzina kriči ravno nad nami. Le poslušajte, slišali jo hoste pri naših oknah jokati in cviliti. Dovolite mi, da jej kaj dam. Kukalo bom tako hitro odprla in zaprla, da se mi gotovo nič zgodilo ne bode in ko bi zunaj baš kaj prežalo. Ne morem jo slišati tako zelo tožiti, takoj mi pride na jok.“

Dedček je dovolil, a ne rad.

„Tedad se podvizaj“ jo je opominjal.

Enefa je urno poskočila, zbežela v vežo, segla v hlebno omaro v piskre, nakar je odprla oknice v sobi in mej tem ko je pest pšena visoko v zrak zalučila, je kričala kar je mogla, da bi razsajanje vetra preglušila:

„Tu imaš boginja, tu imaš za kašo tvojim otrokom!“

„Zdaj sem zopet živa in zdrava, in Meluzina je dobila, za kar je tako tožljivo prosila,“ se je smijala na dečka, prilizovaje se zopet k njemu sednivši. „Lejte, kdo bi bil to rekel, kar sem imela okno odprto, se mi je od mraza zanohtalo! To je pa tudi taka zima zunaj, kakor bi z britvo rezal,

— (Volitev deželnega poslanca v Ljubljani) namesto odstopivšega dr. Supana je razpisana na 7. septembra.

— (Progama novomeške višje gimnazije) prinaša 44 stanij obsežno izvrstno zgodovinsko razpravo „Tridesetna vojska v svojih početkih,“ spisal v slovenskem jeziku profesor Fr. Šuklje. — Iz letnega poročila je razvidno, da je bilo vstopilo od početka tega leta 113 učenec, a ob konci leta ostalo 101. Med temi je 99 Slovencev in le 4 Nemci resp. za Nemce vpisani.

— (Imenovanja.) G. Fr. Praprotnik je imenovan za podučitelja v Selnici pri Mariboru; g. J. Trobaj za časnega učitelja v Fravhajmu in g. Tribnik za podučitelja v Št. Lorencu v Puščasi. Vsi trije so izvrstni narodnjaki.

— (Volkovi) so raztrgali v gozdu pri Padeži blizu Vrhnike enega vola in več ovac.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 31. jul.

Bilo je zoper Ignacija Drmota obnavljanje zaradi izvršenega hudodelstva zavrtnega ropnega umora. — Predsednik višje dež. sodn. svet. g. Tomšič, prisednika dež. sodn. svet. gg. Jevnikar in baron Rechbach, zapisnikar avskultant g. Škerlj, dež. pravdnika namestnik g. Kočevar, zagovornik g. dr. Rudolf. — Porotniki so bili: Jožef Jaklič, Anton Brence, Avgust Winkler, Spir. Pesjak, Ant. Mesar, Janez Levec, Jožef Haufen, Fr. Regoršek, Ign. Cunder, Aleksander Dreo, Jožef Goričnik, Pet. Lasnik.

Iz zatožnega pisma posnemljemo: Ignacij Drmota, 34 let star, neoženjen, usnjarski pomočnik iz Poljan, enkrat zaradi hudodelstva tatvine uže kaznovan, je a) 28. julija 1872, ko je pri Andreju Knetu v spodnji Kokri za hlapca služil, ondi za ovčarja služočemu Blažu Reberniku njegovo srebrno gotovino v znesku 20 gld. 22 kr. brez njegovega dovoljenja v svoj prid odtegnil; b) Matija Murnika iz Velesovega z namenom, usmrtiti ga in s to posilnostjo polastiti se njegove gotovine, 31. decembra 1873 po noči blizu Tupalič zavrtno s kamenom tri-

zato je pa povsod bogatijo črez in črez. Koliko le visi srebra nad našim kapom, čudno da se ne odtrga in koliko dražih kamenov je na našem drevju. To se blišči in leskeče! Vsi ti naši cepļenci so od jivja tako pripogneni, kakor da bi imeli ti reveži teške glave.“

„To jim ne škodi; kakor jih zdaj pripoguje jivje, tako jih bo pripogovalo jesen sadje, to je znana reč“, podučeval je dedček vnuko. „Po zimi mnogo snega, kaže dobro leto; pod vsakim kamenom pak raste trava. Jaz sem pričakoval mnogo snega, po gobah, kakor veš. To smo jih imeli, da še vedeli nijsmo kam z njimi, kaj ne? Tudi tako zimo sem pričakoval; ko je po svetem Vaclavu dosti vročih dni, pride pak po svečnici veliki mraz, kar se nam ravno zdaj spolnuje. Upam pa, da bomo imeli zato lepo in stanovitno spomlad, ne pojde sneg po cvetji, kakor lani. Ker nij v jeseni sneg zapadel perja, tudi ga v spomladi ne bo.“

„Ko bi nam Bog dal dobro leto; ti naši hribje bi ga potrebovali.“

(Dalje prih.)

krat na glavo udaril, ga tako poškodoval, da je vsled te poškodbe prav kmalu potem umrl, in mu po doprineseni poškodbi njegovo mošnjo s 24 gld. 30 kr. gotovine vzel; ter s prvim dejanjem doprinesel hudodelstvo tatvine po §§. 171 in 176 II. b. kaz. zak., z drugim pa hudodelstvo izvršenega zavrtnega ropnega umora po §§. 134, 135, šte. 1, 2 kaz. post., kateri dejanji se imati kaznovati po §§. 34 in 136 k. p. — I. Žandarmerijska postaja v Tupaličah in občinsko predstojništvo v Predvoru je 1. januarja t. l. c. kr. okrajni sodnji Kranjski naznanilo, da se je truplo Matija Murnika iz Velesovega, kateri bi se bil imel 31. dec. 1873 s Koroškega vrniti, s teškimi ranami na glavi, okolo 60 korakov zunaj Tupalič zraven ceste, držeče iz Kokre v Kranj, mrtvo dobilo. — Precej začetno pozvedovanje je dokazalo, da je bil Matija Murnik okolo 60 stopinj od hiše svoje sorodnice Marije Župan iz Tupalič in sicer na cesti proti Kokri usmrten, da je bilo njegovo truplo čez cesto vlečeno in čez brežino mej cesto in Kokro vrženo. Na omejenem mestu dobile so se namreč na cesti zraven bukovega hloda tri velike luže krvi. Krvni sled kazal je pot, po katerem se je truplo od leve na desno stran ceste vleklo in pot, kjer je bilo truplo po brežini proti Kokri vrženo. Po tej brežini se je truplo samo zavalilo do skale 4 sežnje do ceste oddaljene, pri kateri je zraven ondi stoječega grma obležalo. Jakob Polajnar je truplo našel 1. januarja t. l. zjutraj. Na cesti zraven trupla se je razen usmrtenčevega klobuka dobil tudi en precej velik robat okrvavljen kamen, in sicer take vrste, kakoršni se še-le okolo četrte ure dalje proti Kokri nahajajo. — Nekoliko nižje od mrliča dobil se je na ravno v tej brežini dvakolesni ročni voziček usmrtenega Matija Murnika, in blizu 5 minut hoda od mesta tega dogodka v odprti šupi Petra Širca, bratrance ranjcega, njegov koš, v katerem je bil en lonec s kavino grampo in 7 parov zimskih opank, s katerimi je ravno kupčeval. — Žepi v Matija Murnikovi obleki bili so narobe obrnjeni in manjkala je vsa gotovina. Kar se tiče trupla samega, so zdravniki dobili na nem razen nekoliko površnih kožnih ran na nosu in razen več drugih majhenih kožnih praskov, na desnem kraju čela čez vez škranice s čelno kostjo eno poprečno dvostegnato, in sredi desne temenske kosti eno 1¼ palca dolgo in v sredi 5 linij zevajočo, v sredi zadnjega kraja leve temenske kosti eno 11 linij dolgo, in od te po 5 linij dolgem nepoškodovanem prostoru oddaljeno 13 linij dolgo rano. — Te rane so segle vse vkup do glavne kosti, katera je bila v slednjih na več krajih v skupni dolgoti od 19 linij razklana, dalje je bil vnauji in notranji kraj očesne jamice in desna lična kost razdrobljena in sicer tako, da je črepinja po odstranjenju zlomljenih kosti v 4 dela razpala. Rane so bile smrtnne.

Na ranjcega truplo dobljeni obrnjeni žepi, manjkanje vsakoršne gotovine, čeravno se je s kupčije domov vračal, število in teža ran, večina ran na zadnji glavni strani, manjkanje vsakega znamenja kakega boja zoper napadnika, okolščina, da je Matija Murnik 31. dan decembra 1873 v družbi neznanega človeka iz Koroškega skozi Kokro v Kranj popotoval in okolščina, da se kamenje take vrste, kakor je bil na mestu

dejanja dobljeni in okrvavljeni kamen, še-le blizu četrte ure naprej proti Kokri, torej ondi nahaja, od koder je Matija Murnik s svojim tovarišem prišel, silijo k prepričanju, da je bil on z namenom, se denarja polastiti, ravno od svojega popotnega tovariša s kamenom več časa pred dejanjem pripravljenim, zavrtno in z namenom usmrten. Dejanje ustanovi tedaj hudodelstvo izvršenega zavrtnega ropnega umora po §§. 134 in 135, 1, 2 kaz. zak. kaznjivo po §. 136.

Kar tiče hudodelca, se je kakor uže navedeno, po poizvedbah brezdvombeno dokazalo, da ta mora biti ranjcega popotni tovariš. Potem, ko je bilo zaradi tega hudodelstva več oseb zaprtih in zopet izpuščenih, pride 29. maja 1874 usnjarski pomočnik Ignacij Drmota iz Poljan, loškega okraja sam pred c. kr. okrajno sodnijo Kranjsko ter se obtoži, da je on 31. decembra 1873 svojega popotnega tovariša Matija Murnika umoril in oropal. Dne 31. decembra 1873 pride on na poti v svojo domačijo dopoldne okolo 11. ure v gostilnico Antona Mubija po domače Skalarja na Beli in ondi hoče čakati tako dolgo, dokler ne bi prišel kak voz, s katerim bi se na Kranjsko peljati mogel. Med 1. in 2. uro popoldne pride tjakaj tudi Matija Murnik, katerega pa Ignacij Drmota nij poznal, ter mu v pogovoru pove, da potuje tudi on na Kranjsko, in da hoče, če bo moč, še tist dan v Tupaliče na Kranjskem ali pa celo v svojo domačo vas priti. Ta povabi Drmota, naj se mu pridruži, in tako odideta proti 3. uri popoldne skupaj od tamkaj. V Jezeru pijeta pri Rozaliji Tepina, po domače Jožetovi krčmarici, nekaj žganja, gresta potem k Petru Nuku v Jezeru, kjer je Matija svoj dvakolesni ročni voziček spravljen imel in ga sedaj soboj vzel. — Od tu gresta nepretrgano dalje do Jurja Krinka sploh Cundra v gornji Kokri, kjer sta zopet nekaj žganja pila in se dala pri Antonu Boltatu obriti. — Tukaj je zapazil pri plačevanju računa Ignacij Drmota, da ima M. Murnik več denarja, ter je sodil, da mora biti kakih 40 gl. — Iz hiše Jurja Krinka odideta okrog 7. ure. Precej potem ga obide misel, da bi Matija Murnika usmrtil ter mu denar pobral; to največ zaradi tega, ker je imel sam le še 40 kr. in je bil torej denarja potreben. — Črez nekaj časa si je to misel iz glave izbil, toda povrne se mu zopet, tako da se je ne more več ubraniti. — Pol ure pred Tupaličami v majheni vasi je pa za trdno sklenil, Matijo Murnika z enim kamenom usmrtiti ter denar pobrati mu, še predno prideta v Tupaliče. — On gre torej k blizu tamkaj izvirajočemu studencu pit, pobere pri tej priložnosti kot pest debel kamen, vtakne ga v žep, gre za Matijo Murnikom in govori še z njim o tem, kje bosta prenočila, ter gre dalje zraven njega na desni strani. — En streljaj pod Tupaličami, ko sta uže videla iz bližnje hiše luč svetiti, vzame kamen iz žepa ter udari z njim molče Matijo Murnika tako krepko na desno stran glave, da se je ta, ne da bi bil jeknil, na tla zgrudil. Na tleh ležečega je še dvakrat z omejenim kamenom po glavi udaril. Pri zadnjem udarcu je Murnik še malo zaječal in nekoliko po tleh pobrskal krog sebe, potem pa je minol zadnji znak življenja. — Ker je ležal Matija Murnik na levi strani, na kateri je v žepu imel listnico z denarjem spravljen, ga Ignacij Drmota obrne da je v znak ležal, mu vzame

listnico iz žepa; jo vtakne k sebi v suknjo na levo stran, prime usmrtenega za noge, ga vleče čez cesto na desno stran, in ga pusti tu tik škarpe ležati. — Ravno tako potegne tudi voz na desno stran, tu se mu pa iz rok izmuzne in zdrči po strmini navzdol proti Kokri. — Oprtnjak Matije Murnika vzame ter ga nese v Tupaliče do hiše Petra Sirca ter ga vrže tu v odprto šupo. — Potem preišče listnico Matije Murnika, najde v njej 1 bankovec za 10 gl., 2 državni po 5 gl., 4 državni po 1 gl., in 3 srebrne desetice, vzame ta denar iz nje, ter vrže listnico z nekim družim papirjem in eno pratiko vred proč. — Precej na to gre v gostilnico Roka Mobije sploh Mežnarja v Tupaličah, moglo je biti okrog polu 10. ure, tu pije v družbi krčmarja in žandarmerijskega vodje Tomaža Korajža in pomaga krčmarju še enega koštruna odreti, kupi od pastirja Miha Skrvode eno črno kožuho kapo ter mu navrže še svoj siv klobuk, in odide 1. januarja 1874 okrog tretje ure zjutraj iz Tupalič proti Kranju. —

Dne 15. jan. pride Ignacij Drmota sam k mestnemu magistratu ljubljanskemu in se ovadi, da je pred pustom leta 1873 v Polhanu na Koroškem ukradel enemu sohlapeu listnico s 20 gl. Magistrat ga izroči vsled tega c. kr. deželni sodnji v Celovcu, katera ga je s sodbo od 13. aprila t. l. št. 3526 zaradi te tatvine kaznovala z enim mesecem teške ječe, iz katere je bil izpuščen 13. maja t. l. Od takrat je dalj časa okrog taval trpinčen od hude vesti, dokler se nij 29. maja sam sodnji izročil.

Porotnikom je potem sodnja stávila naslednji vprašnji:

I. Ali je Ignacij Drmota kriv, da je 31. decembra 1873 po noči Matija Murnika z nakano usmrtiti ga, ter s to silovitostjo polastiti se njegove gotovine, z enim kámenom nenadoma od zadaj trikrat tako na glavo udaril, da je iz tega v kratkem smrt nastopila, ter da si je potem njegovo listnico s 24 gl. 30 kr. gotovega denarja prisvojil?

II. Ali je Ignacij Drmota kriv, da je 28.

julija 1872 ko je pri Andreju Kné-tu v Spodnji Kokri za blapca služil, iz posestva pri istem gospodarji za ovčarja služkega sodomačina Blaža Rebrnika njegovo srebrno gotovino v znesku 20 gold. 22 kr. brez njegovega dovoljenja zavoljo svojega dobička okradel?

Porotniki so na obe jim dani vprašnji pritrdili in sodišče je potem obtoženca obsodilo zaradi dovršenega hudodelstva zavrtnega ropnega umora po §. 134, 135 štev. 1. in 2. kaz. zak. in zaradi hudodelstva tatvine po §. 171 in 176 II. b. kaz. zak. v smislu §. 34 in 136 kaz. zak. z ozirom na §. 265 r. k. pr. k težki ječi na vse žive dni z namečkom: vsak mesec z enim postom.

Poslano.

Vsem onim, ki so 29. t. m. količkaj pomogli, da se je v Rakovniku vneti požar kmalu zadušil, posebno g. A. Blaznetu, oskrbniku graščinskemu, ki je koj nad 40 svojih delavcev i brizgalnico bil poslal na pomoč, ravno tako št. Rupečanom, in Mokronožanom za njih vrlo in hitro pomoč, ter Trebničanom za njih blago voljo izreka tisočerno zahvalo

eden v inenu vseh Rakovničanov.
Rakovnik na Dolenjskem 31. jul. 1874.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, naprebovaljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scarno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom kljubovala:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najobupnejšem položaju. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno gineval in vsled tega dalj časa nijsem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudovitej Revalesscière, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživljanji Vaše tečne in žlahtne Revalesscière popolnem

zdravega in okrepečnega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razumno jako dober kup in okusno zdravilo kot najbolji lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
služatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovica, 30 aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas uljudno prositi, da mi na pošto povzete 1 funt Revalesscière navadne sorte, poleg razločnega poduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Prilep, pošta Holešan na
Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalesscière du Barry pošla in je za mojo želodčno slabost in neprebavljivost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalesscière 2 funta na povzete kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani

Jožef Rohaček, gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje.

V pichastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Discuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 3, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Bonni Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 4. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gl.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	10	"
1860 drž. posojilo	107	"	75	"
Akcije narodne banke	974	"	—	"
Kreditne akcije	241	"	25	"
London	109	"	40	"
Napol.	8	"	80	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	10	"

Gledališke vlasulje (baroke)

priporoča slavnim čitalnicam in diletantičnim društvom po najnižji ceni (od 3 gold. naprej)

Jurečič Franc,

gledališki frizeur v Ljubljani, pri
črevljarskem mostu št. 233.

(184—5)

Dr. Ivan Geršak,

c. k. bilježnik v Ormužu,
išče (209—1)

sestavitelj,
v zemljeknjižnih spisih izurjenega.

Učiteljsko mesto

za geografijo in zgodovino
na realnem gimnaziju v Ptuj.

Na dež. realnem gimnaziju v Ptuj je z začetkom šolskega leta 1874/5 učiteljsko mesto za geografijo in zgodovino izpolniti.

Prosilci imajo svoje prošnje, katere dokazujejo starost, dovršene študije itd., izročiti vsaj do konca avgusta 1874 pri štaj. deželnem odboru.

Uporabnost za učenje nemškega jezika se želi.

Gradec, 25. julija 1874.

Natančneje je povedano v „Slov. Nar.“ št. 172 od 31. julija t. l.

(205—2)

Od deželnega odbora štaj.

Razglas.

Ker c. kr. priv. **vzajemna zavarovalnica v Gradcu** sedaj tudi **premakljive stvari vsake vrste proti ognju zavaruje**, tako si šteje podpisano vodstvo v čast, **zdaj ob času žetve**

p. n. gospode gruntne posestnike
na

zavarovanje poljskih in senožetskih pridelkov proti ognju

posebno opomniti.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v pisarnici vodstva, v Gradcu, Sackstrasse št. 20, pri glavnih zastopništvah v Celovcu in Ljubljani, kakor tudi pri okrajnih zastopništvih, koder se tudi opravilna razjasnila z največjo radovoljnostjo podelijo.

(210—1)

Vodstvo vzajemne zavarovalnice v Gradcu.